

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

นางกัลยาณี ธนาสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION
OF SCHOOLS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATIONS
IN THE UPPER NORTHEAST OF THAILAND

Mrs. Kanlayanee Thanasuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2006
Copyright of Chulalongkorn University

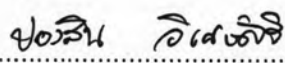
491396

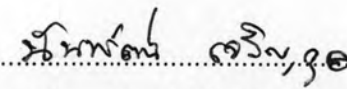
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
โดย นางกัลยาณี ธนาสุวรรณ
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล

คณะกรรมการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

กัลยาณี ธนาสุวรรณ : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATIONS IN THE UPPER NORTHEAST OF THAILAND) อ.ปริกษา : อาจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล 266 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งครอบคลุมจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มหาสารคาม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 52 คน และครู 270 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1.งานวิชาการ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก และมีการศึกษาความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของชุมชนเป็นส่วนประกอบ ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา มีการให้ความสำคัญในด้านความยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากที่สุด ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัย

2.งานบุคลากร สถานศึกษามีการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ มีการกระจายความรับผิดชอบให้ครูมีส่วนร่วมในงานต่างๆ ปัญหาสำคัญที่พบ ได้แก่ บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้านในเวลาเดียวกัน

3.งานธุรการ การเงินและพัสดุ สถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยมีการจัดทำทะเบียนประวัติบุคลากรของสถานศึกษามากที่สุด และมีการจัดทำหลักฐานการเงิน รายรับ-รายจ่าย อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธุรการมีน้อยกว่าภาระงาน

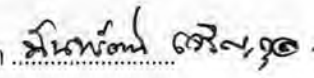
4.งานกิจการนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมสภานักเรียน มากที่สุด และมีการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนด้านต่างๆ เป็นกิจกรรมส่งเสริม กีฬา นันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ และการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ปัญหาสำคัญ ได้แก่ มีกิจกรรมนักเรียนมากเกินไป

5.งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษามีการจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาหรือบริเวณต่างๆ ปัญหาสำคัญได้แก่ การขาดงบประมาณที่จะซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุด

6.งานความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมาใช้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุ-อุปกรณ์ของสถานศึกษา และมีการเชิญผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชนเข้ามาร่วมประชุมและเข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ปัญหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง

ภาควิชา นโยบาย การจัดการ
และความเป็นผู้นำทางการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๑๑/๑๑/๕๐

4883658527 MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: DESIRABLE CHARACTERISTICS/ SCHOOL ADMINISTRATORS

KANLAYANEE THANASUWAN : A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF THE ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATIONS IN THE UPPER NORTHEAST OF THAILAND. THESIS ADVISOR: NUNTARAT CHAROENKUL, Ph.D., 266 pp.

The purpose of this descriptive research is to study the state and problems of the administration of schools under the Local Administration Organizations in the upper northeast of Thailand covering Kalasin, Khonkan, Nakornpanom, Maharakarm, Mookdahan, Roi-et, Loey, Skolnakorn, Nongkai, Nongbualampoo, and Udonthani Provinces.

Checklist questionnaires were used in this study. The sample consisted of 52 school administrators and 270 teachers. Frequencies and percentage were used to analyze all collected data. The study resulted in the following findings:

1. Academic Tasks: School curriculum and evaluation systems were flexibly created based on the core curriculum formulated by the Ministry of Education and indeed to serve students' interest and abilities as well as community needs. A critical problem discovered was that teachers lacked the knowledge, understanding and skills in doing research.

2. Personnel Tasks: Teamwork, job delegation, and teacher participation were strongly promoted in schools. An important problem found was that most personnel were overloaded with many different tasks.

3. General Administration, Financial and Procurement Tasks: Schools registered all kinds of data, especially those about school personnel. Financial evidences, income and expenses were accurately recorded and updated. The most frequently found problem was that the number of administrative officers was much less than the workloads.

4. Student Activity Tasks: Schools provided student councils the most. Other student development activities, such as sports, recreation activities, public services, anti-drug activities were held. Having too many activities was regarded as a critical problem in this area.

5. Building and Environmental Tasks: Round-the-clock security guards were organized to take care of school premises. The most frequently found problem was that there were not enough budgets for the renovation of school buildings.

6. Community Relations Tasks: Community people were allowed to use school facilities. Parents and community representatives were invited to participate in some special activities held in schools. The most frequently found problem was that the relationships building tasks were not systematically and continuously performed.

Department Educational Policy, Management, and Leadership

Field of Study Educational administration

Academic year 2006

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ ด้วยความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร. นันทรัตน์ เจริญกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งในความเมตตา อย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กอบกุล พฤกษ์วัน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ที่กรุณาดูแล และให้คำแนะนำในเบื้องต้นแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี และแสดงความห่วงใยตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณา ตรวจจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ในสาขาวิชาบริหารการศึกษา ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยและขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตลอดจนผู้มีส่วนให้การช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ น้องสาว คุณณัฐพงศ์ ธนาสุวรรณ และคุณณัฐนันท์ ธนาสุวรรณ รุ่นพี่ และเพื่อน ๆ บริหารการศึกษาในเวลารุ่น 43 ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือดูแล อำนวย ความสะดวก ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าและทำวิทยานิพนธ์ด้วยดี ตลอดมา

คุณความดีอันเกิดจากประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการบูชาและ ทดแทนบุญคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัยทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา	11
แนวคิดการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	17
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	94
3 วิธีดำเนินการวิจัย	105
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	105
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	105
เครื่องมือในการวิจัย.....	108
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	109
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	111
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	111

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	113
สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ	121
สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคลากร.....	140
สภาพและปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ.....	152
สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน.....	167
สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	188
สภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน.....	195
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	199
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	199
วิธีดำเนินการวิจัย.....	199
สรุปผลการวิจัย.....	200
การอภิปรายผล.....	204
ข้อเสนอแนะ	211
รายการอ้างอิง	213
ภาคผนวก	223
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	224
ข รายชื่อกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย	226
ค สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	231
ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	239
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	263

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	106
2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยและได้รับกลับคืนมา	111
3 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามสถานภาพ ...	112
4 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ	115
5 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคลากร	135
6 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ	149
7 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน .	158
8 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	186
9 แสดงจำนวนและร้อยละ สภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์กับ ชุมชน	192